

EURASIA CENTER

Eurázsia
Központ

Elemzések

Koordinátarendszer a szingapúri külpolitikaváltás
felméréséhez

Szakáli Máté

EK/2024/12.

Eurázsia Központ Elemzések

Kiadó:
Eurázsia Központ

Szerkesztő:
Dr. Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:
1117 Budapest, Infopark sétány 1i
eurasiacenter@nje.hu
<https://eurasiacenter.hu/>

Kiadásért felelős személy:
Dr. Horváth Levente, igazgató

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Eurázsia Központ álláspontjának.

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2024

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem

ISSN 2939-550X

KOORDINÁTARENDSZER A SZINGAPÚRI KÜLPOLITIKAVÁLTÁS FELMÉRÉSÉHEZ

Szakáli Máté

Lee Hsien Loong szingapúri miniszterelnök május 15-i hatállyal lemondott kormányfői tisztségéről, és átadta a posztot egyik helyettesének, Lawrence Wongnak. Wong elődjeihez hasonlóan akár évtizedekig szolgálhat a poszton, ám a városállamot egy általa „zűrésnek” nevezett világban kell majd kormányoznia. Jelen elemzés célja meghatározni a kormányváltást követően várható lehetséges külpolitikaváltás minőségének felbecsüléséhez szükséges változókat. Az elemzés először Wong nyilvános megnyilatkozásai alapján meghatározza a leendő kormányfő általános attitűdjét a szingapúri külpolitikaelmélethez és -gyakorlathoz, majd azokat az elmúlt egy évben bekövetkezett, illetve a közeljövőben várható bilaterális államközi fejleményeket szemléli, melyeken a külpolitika tevőleges folytonossága vagy annak hiánya a leginkább tetten érhető. Az elemzés a városállam külpolitikátörténetének részletekbe menő tárgyalására és az új kormányfő várható belpolitikai kezdeményezéseire nem tér ki.

Kulcsszavak: *Szingapúr, miniszterelnök, Lawrence Wong, külpolitika, realizmus*

Abstract

Singapore's Prime Minister Lee Hsien Loong has stepped down as Prime Minister on 15th of May and handed over the post to his deputy, Lawrence Wong, who, like his predecessors, might serve for decades, but will have to govern the city-state in what he calls an „troubled world”. The purpose of this analysis is to identify the variables necessary to assess the quality of possible changes in foreign policy as the new Prime Minister of Singapore takes office. The analysis first identifies the new prime minister's general attitude towards Singaporean foreign policy theory and practice, based on Wong's public statements, and then looks at the bilateral interstate developments over the past year and in near future that most indicate practical continuity or lack thereof in foreign policy. The analysis does not go into a detailed discussion of the city-state's foreign policy history or the prospective domestic policy initiatives of the new Prime Minister.

Keywords: *Singapore, Prime Minister, Lawrence Wong, foreign policy, realism*

Szingapúr negyedik miniszterelnökének hatalomra kerülése

Lee Hsien Loong szingapúri miniszterelnök 2024. április 15-én megtette a régóta várt [bejelentést](#), miszerint május 15-ével, közel két évtizedes hivatali idő után, a

pártja generációváltásának jegyében lemond, és kijelölt utódjának adja át a kormányfői posztot. Lee hivatala rövid közleményében azt írta, hogy a vezető „hivatalosan is javasolni fogja az elnöknek, hogy Lawrence Wong miniszterelnökhelyettest és pénzügyminisztert nevezze ki utódjául”. Hozzá tették, hogy Wong a kormányzó Népi Akciópárt (PAP) törvényhozóinak „egyhangú támogatását” élvezzi.

A 72 éves volt kormányfő által [eredetileg](#) a 70. születésnapja (2022. február 10.) előttre tervezett, de a járványhelyzet kezelése miatt elhalasztott lemondásának a bejelentése a legtöbb elemző szerint idén őszre volt várható, de Lee utódjának személye nem volt meglepetés. A szingapúri média részletesen be tudott számolni az 51 éves Wong életéről és politikai pályafutásáról. Ez magában foglalja köztisztviselői egyetemi tanulmányait az Egyesült Államokban, 14 éve tartó köztisztviselői munkáját Szingapúrban, parlamenti képviselővé választását 2011-ben, majd kulturális miniszteri, nemzeti fejlesztési és pénzügyminiszteri tisztségeit. A cikkek beszámolták [kedvteléseiről](#) is, mint a gitározás, a motorozás és a kutyatartás. A tudósítások középpontjában mégis inkább a COVID-19 világjárvány idején végzett munkája állt, amikor a kormány reagálási bizottságának társelnökéeként tevékenykedett. Wong ezenfelül számos olyan [korábbi pozíciót töltött be](#), amely Szingapúr nemzetközi kapcsolatait érintette; ezek közé tartozik a védelmi és az oktatási szaktárcák vezetése, valamint az Energiapiaci Hatóság vezérigazgatói megbízatása.

Az új miniszterelnök **attitűdje** a szingapúri külpolitikához és a folyamatosság elvi alapjai

Nyílt forrásokból kevés részletet tudhatunk meg Wong külpolitikai elképzeléseiből, és arról, hogy a kormányzáshoz való hozzáállása mennyiben különbözik Lee-étől. A várható politikai kontinuitás mértékének kérdését az teszi mégis különösen relevánssá, hogy Wong Szingapúr és a Népi Akciópárt számára is kihívásokkal teli időszakban lépett hivatalba. Belföldön a függetlenség óta kormányzó PAP a már megkésett generációváltás végén jár, miközben a külföldi, elsősorban kínai beavatkozás [fenyegetésétől](#) kezdve a társadalmi szerződés felfrissítésén át a közelmúlt [botrányaiig](#) számos és sokféle legitimációs és (szak)politikai kihívást kell kezelnie. A külpolitikában a városállam az 1965-ban elnyert függetlenség óta a szingapúri gazdasági csodát megalapozó nemzetközi rend állandósult kritikájával és minden irányú korrekciós erőfeszítéseivel szembesül.

Az új kormány várható reakciói vonatkozásában referenciapontok Wong kevés kifejezetten külpolitikai fókuszú nyilvános beszédében található. Tavaly ősszel például a washingtoni Center for Strategic and International Studies panelbeszélgetésén Wong a következőképpen [fogalmazott](#): „A jóindulatú globalizáció korszakából a nagyhatalmi verseny új korszakába lépünk át. Tehát a világ széttöredezettebb, bizonytalanabb lesz, és több lesz a nagy veszteségek bekövetkezésének kockázata, a volatilitás, a turbulens események száma... az

általunk [Szingapúr] alkalmazott megközelítések: az elrettentés ösztönző és büntető intézkedései, illetve a diplomácia kombinációja működik, de hosszú időt vesz igénybe.” Tavaly tavasszal a Nikkei Forum 28th Future of Asia konferencián tartott beszédében pedig [megjegyezte](#), hogy „...semmi elkerülhetetlen nincs az úgynevezett ”Ázsia évszázadában”, mert nem extrapolálhatunk a közelmúlt tendenciáiból, és nem feltételezhetjük, hogy Ázsia felemelkedése megállíthatatlan. Az előttünk álló út tele van bizonytalanságokkal, és fel kell készülnünk arra, hogy fennakadások és törések következhetnek be... Az első nagy kihívás az Egyesült Államok és Kína kapcsolatának állapota, és annak az ázsiai békére és stabilitásra gyakorolt hatásai... A második az erősödő protekcionizmus, amely aláássa a multilaterális kereskedelmi rendszert és a világgazdaságot, mivel az országok világszerte a bel- és nemzetbiztonsági szempontokat helyezik előtérbe... A harmadik nagy kihívás az éghajlatváltozás... Az előttünk álló kihívásokkal való szembenézés lesz korunk legfontosabb feladata. Nincsenek könnyű megoldások. Mégis van okunk az optimizmusra. Ázsia dinamizmusa, amelyet sokszínű kultúrája, rugalmassága és alkalmazkodóképessége alakít, reményt ad. Az is bátorít bennünket, hogy a régió országai mélyen elkötelezettek az együttműködés iránt, és közös érdekük, hogy együtt dolgozzanak. Meggyőződésem, hogy közös erőfeszítéseink révén megvalósíthatjuk Ázsia ígétét.”

Wong nemzetközi témájú nyilvános megnyilatkozásai, beleértve az idézetteket is, formai és tartalmi hasonlóságot, sőt egyezést mutatnak egymással, ami tudatos és következetes igazodást jelez a szingapúri külpolitika elvi hagyományaihoz és eszközpreferenciáihoz. A hivatalos elveket az alábbi 1. táblázat összegzi. A felsorolás egyértelműen kirajzolja a szingapúri külpolitikaelméletet, amelyet az IR-elméletek körében „megrövidített realizmusként” azonosíthatunk.¹

1. táblázat - Szingapúr külpolitikájának [alapelvei](#)

A szingapúri külpolitika alapelvei
Kis államként Szingapúrnak nincsenek illúziói sem régiónk, sem a világ helyzetével kapcsolatban;
Szingapúrnak mindig fenn kell tartania egy hiteles és elrettentő katonai védelmet, amely a hatékony külpolitika alapja;
Szingapúrnak minden téren elő kell mozdítania a jó kapcsolatokat közvetlen szomszédjaival;
Szingapúr kiáll azon barátai mellett, akik szükség esetén kiállnak mellette;
Szingapúr teljes mértékben elkötelezett a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN) mellett;
Szingapúr azon dolgozik, hogy fenntartsa a biztonságos és békés környezetet Délkelet-Ázsiában és környezetében, különösen az ázsiai-csendes-óceáni térségben;
Szingapúr a szabad és nyitott többoldalú kereskedelmi rendszer fenntartásán dolgozik;

Szingapúr kész bármely állammal a kölcsönös előnyök érdekében kereskedni és nyitott piacgazdaságát fenntartani;

Szingapúr támogató és aktív tag a nemzetközi szervezetekben, például az Egyesült Nemzetek Szervezetében.

Wong esetleges egyéni külpolitikai elképzeléseinek és diplomáciai terveinek ismeretlensége bizonyos szempontból nem meglepő. A PAP-n belül nem lehetséges a politikai előmenetel anélkül, hogy valaki ne tudná megtestesíteni az intézményi folytonosságot és a zökkenőmentes technokrata irányítást, amely a párt alapvető kompetenciáját és legitimitási bázisát jelenti. Bár a PAP története során hajlandónak és képesnek mutatkozott arra, hogy a változó körülményeknek megfelelően módosítson a megközelítésén, azok általában szűk politikai keretek között történtek. Hogy ezek a korlátok mennyiben válnak tágasabbá, és hogy Wongnak megvan-e a személyes politikai hajlama – Wong egyértelműen konzervatív, de nem védekezik reflexszerűen a kritikákkal szemben – arra, hogy ebbe az irányba terelje a pártot, és azon keresztül a kormányzatot és külpolitikát, az a későbbiekben válik vizsgálhatóvá. A vizsgálat lehetséges koordinátarendszere gyanánt a következő alfejezet meghatározó külpolitikai tényezőket, mint független változókat emel ki.

A külpolitikaváltás változó

Wong teljes külpolitikai feladatkörrel lépett hivatalba, beleértve a kulcsfontosságú kapcsolatok és ágazatok irányítását.² Az új kormányfő nyilvános megnyilatkozásai alapján ugyan körvonalazható a külpolitikaalkotást keretező világképe, ám a külpolitikai elmélet és gyakorlat esetleges változásainak felméréséhez azok kevés támpontot nyújtanak a tartalom, a forma, valamint az irány- és az ütemváltás tekintetében is. Jelen elemzés ezért a Wong első hivatalos külföldi útja (2023. május) óta eltelt egy évben elért főbb külpolitikai eredményeket szemléli a főbb kétoldalú kapcsolatokban, mint azon a közeljövőben is meghatározó tényezőket, melyeket érdemes lesz figyelemmel kísérni a kormányfőváltással összefüggő független változókként a külpolitikai magatartás, mint függő változó viszonylatában (lásd az alábbi táblázatot).

2. táblázat – Független változók a szingapúri külpolitika folytonosságának fokméréséhez

A legfontosabb közelmúltbeli kétoldalú fejlemények a szingapúri külpolitikai folyamatosság szempontjából			
Időpont	Partnerország	Eredmény	Figyelendő jövőbeli fejlemény
2024. április	Franciaország és Németország	Megállapodás a szingapúri-német kapcsolatok stratégiai partnerségi szintre emeléséről; megállapodás a	Franciaország és Németország kiemelt európai partnerekké nyilvánításának gyakorlati

		szingapúri-francia kapcsolatok átfogó stratégiai partnerségi szintre emeléséről.	folyományai, beleértve a Szingapúr-EU kapcsolatokat is.
2024. március	Indonézia és Ausztrália	Három új védelmi témájú megállapodás hatályba lépése Indonéziával; új megállapodás egy zöld és digitális hajózási folyósó létesítéséről Ausztráliával.	A relációk kifejezetten pozitív és konstruktív lendületének fenntartása, miután a megállapodások Indonéziával a légtér, a védelem és a kiadatás terén a korábban államközi feszültségeket okozó kérdésekre is kiterjednek; Szingapúr és Ausztrália 2025-ben ünnepli az átfogó stratégiai partnerségük megkötésének 10. évfordulóját.
2024. január	Malajzia	Megállapodás egy új különleges gazdasági övezet kialakításáról a dél-malajziai Johor államban.	A kétoldalú relációkban kiemelt jelentőségű megállapodás végrehajtása a változó hatalmi dinamikák ellenében (Wong kormányfői kinevezése, Johor állam szultánjának megválasztása Malajzia királyának).
2023. december	Japán és Kína	Megállapodás az új Szingapúr-Japán zöld és digitális hajózási folyósó létesítéséről; megállapodás az új Kína-Szingapúr digitális párbeszédéről .	Szingapúr 2024 júliusától tölti be három évig az ASEAN-Japán kapcsolatok országkoordinátori tisztségét; a tavaly márciusban megkötött „Mindenre kiterjedő, magas színvonalú, jövőorientált partnerség ” tényleges megvalósulása Kínával.
2023. október	Amerikai Egyesült Államok és Szaúd-Arábia	A kétoldalú technológiai partnerség megerősítése az Egyesült Államokkal; Szaúd-Arábiával a kapcsolatok stratégiai partnerségi szintre emelése .	Az új párbeszédmechanizmusok hatékonysága Szingapúr és az Egyesült Államok között a kritikus technológiákról és az űrkutatásról; Szingapúr helyezkedése az Egyesült Államok ágazati partnereinek elit csoportján belül; Szingapúr további kapcsolatintézményesítési törekvései a Közel-Keleten.
2023. augusztus	Vietnám	A kapcsolatok kölcsönös bővítése; megállapodás a relációk átfogó stratégiai partnerségi szintre történő fejlesztésének vizsgálatáról.	Az éves kormányfői találkozók és az együttműködések alakulása a frissített konnektivitási keret és az új zöld-digitális gazdasági partnerség keretében.

2023. május	Kenya és Dél-afrikai Köztársaság	Wong első hivatalos külföldi látogatásai ; egyezmények aláírása az információ- és kommunikációtechnológia, a szakképzés és klímavédelem terén.	A kölcsönös üzleti érdeklődések eredményei; Dél-Afrika új ágazati partnerségének alakulása az ASEAN-ban.
-------------	----------------------------------	--	--

Bár Szingapúr továbbra is a régió katonailag legfejlettebb és diplomáciailag legaktívabb államai közé tartozik, vezetői tisztában vannak a kisebb államok számára kevesebb érdekérvényesítési és érdekvédelmi teret biztosító, instabil világrend normalizációjából eredő egyetemes kockázattal – azaz Szingapúr szuverén állami létének „valószínűtlenebbé” válásával. A kormányfőváltás e tekintetben egy adatpont abban a tágabb kérdésben, hogy Szingapúr vezetőinek újabb generációja hogyan navigál majd a változékony geopolitikai és geoökonómiai környezetben. A navigáció egy része a mindennapi fejleményekben nyilvánul meg, ugyanakkor a szélesebb körű kérdések közé tartozik, hogy az ország vezetői hogyan tudják fenntartani Szingapúr „megrövidített realizmusát” a társadalmi szerződéssel kapcsolatos kihívások, a Lee családtól távolodó, vitatottabb belpolitika, valamint a regionális intézményekre és a globális növekedésre nehezedő negatív kilátások ellenében. Míg maga Szingapúr külpolitikája egyelőre kevés előjelét mutatja a váltásnak, a politikai mozgástér látszólagos tágulása az új kormány felállása során hatással lehet az ország gondolkodásának központi területeire, beleértve a védelmi kiadásokat, a multikulturalizmust vagy a globális csomópont státuszszerepkoncepciót.

A külpolitikaváltás kilátásai

Ami a külpolitikaváltás közeljövőbeli kilátásait illeti, a közvetlen döntéshozói, elemzői, és médiafigyelem alapvetően magára az átmenetre irányul. Ezen túlmenően hangsúlyt fog kapni az is, hogy Wong az ország külföldi kapcsolatait tekintetében mely dimenziókra és tényezőkre fog összpontosítani. E tekintetben a jelen elemzésben felvázolt koordinátarendszer használata célravezetőnek bizonyulhat az értékelések megfogalmazásánál. Bár a Kínával vagy az Egyesült Államokkal kapcsolatos fejlemények kerülhetnek majd a legtöbb címlapra, az egyik legfontosabb prioritás előreláthatólag a városállam közvetlen szomszédjaival, Indonéziával és Malajziával való kapcsolattartás lesz, ahol a korábban változékony államközi kapcsolatok az elmúlt években stabilabbá váltak, és ahol az immár éves vezetői konzultációk rendszeres platformot biztosítanak a valóban kölcsönösen előnyös kooperációk kieszközlésére. Az Indo-csendes-óceáni térségen túlmenően Szingapúr más régiókban, például Európában, a Közel-Keleten és Afrikában való szerepvállalását érdemes figyelemmel kísérni. Bizonyos, hogy az időszakos válságok ellenére alapvetően az üzleti és kereskedelmi érdekek fognak szerepet játszani az itteni kapcsolatépítési tevékenységek előmozdításában is. Tágabb értelemben azonban Wong tavaly májusi afrikai útja, illetve a múlt havi kettős

európai kapcsolat korszerűsítési bejelentése igazolni tűnik, hogy Szingapúr negyedik miniszterelnöke a globális lehetőségek folyamatos keresését a „zűrös” világban való eligazodás fontos elemének tekinti.

Jegyzetek

¹ A szingapúri realizmus azért nevezhető „megrövidítettnek”, mert a realista ortodoxiának csupán a részleges demonstrációja. Az eszmei alapjai a realista elveket védik: a területi szuverenitás szentségét, a vesztfáliai egyenlőség fogalmát és annak strukturális hozzájárulását az államok által uralt nemzetközi anarchiához, és ezzel párhuzamosan annak lehetőségét, hogy az állam által gyakorolt hatalom vagy a „nemzeti érdek” védelmének eszközévé válik, akár mint öncél presztízs okokból, vagy pedig készenléti erővé válik egy nagyrészt politikai jellegű katonai erőegyensúlyon belül. Ez az alap azáltal „rövidül meg”, hogy a szingapúri realizmust liberális elemek keretezik abban az értelemben, hogy a döntéshozók diplomáciai szerepükben értékteremtő lehetőségeket generálnak, együttműködve a nagyhatalmakkal és a regionális államokkal, és meggyőzve őket a kölcsönösen előnyös együttműködésbe vetett meggyőződés önértékéről. A törvény és az erő, a puha hatalomba vetett hit, valamint a szavak és a tettek megfeleltethetőségének hangsúlyozása az együttműködésre alapuló jólét nemes retorikájának konstrukcióiban, mind egyszerre liberális és pragmatikus elemei a szingapúri realizmus megrövidítéséhez. A kortárs világrendben mindazonáltal ezen külpolitika bonyolult működési mechanizmusai egyre nagyobb kockázatot jelentenek, mert önellentmondásokat szülhetnek. Maga a „megrövidített realizmus” mindazonáltal továbbra is bevált gyakorlatnak tekinthető a kis és gyenge államok számára.

² Lee Hsien Loongot a szingapúri miniszterelnöki tisztségről való lemondását követően úgynevezett szenior miniszterré nevezték ki. A végrehajtó hatalom tisztségviselői között a rangsorban ez a pozíció a miniszterelnök és a miniszterelnökhelyettes után következik. A szenior miniszterek a Miniszterelnöki Hivatalban dolgoznak.